

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om gennemførelse af etablerings- og ibrugtagningsfasen samt driftsfasen af det europæiske program for satellitbaseret radionavigation«

KOM(2004) 477 endelig — 2004/0156 (COD)

(2005/C 221/06)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 16. november 2004 under henvisning til EF-traktatens artikel 156 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som udpegede Virgilio Ranocchiaro til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 17. januar 2005.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 414. plenarforsamling, mødet den 9. februar 2005, følgende udtalelse med 134 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 EØSU har helt fra starten fulgt etableringen og udviklingen af det europæiske Galileo-program for satellitbaseret radionavigation og positionsbestemmelse og anerkendt dets strategiske rolle for det europæiske systems konkurrenceevne. Det gælder både dets innovative virkninger på tilknyttede aspekter af økonomien, beskæftigelsen og det sociale område og forbedring af livskvaliteten for civilsamfundet, som Galileo kan sikre.⁽¹⁾ Lige siden fællesforetagendet Galileo⁽²⁾ blev oprettet, har EØSU tydeliggjort behovet for at inddrage de private aktører i udvikling og anvendelse af systemet, og derved sikret vedvarende støtte i udviklings- og etableringsfasen.⁽³⁾

1.2 Som EØSU har understreget i sin seneste udtalelse⁽⁴⁾ »er Galileo-programmet omsider gået ind i en egentlig opstartsfasen, efter at ESA's ministerråd den 26. maj 2003 indgik en aftale om medlemmernes respektive økonomiske bidrag«. Det har også understreget, at »Galileo-programmet har stor betydning for Den Europæiske Union, dens uafhængighed, teknologiske og videnskabelige kapacitet, økonomi, og især dens rumsektor«.

2. Den nuværende situation og forventet udvikling

2.1 Det bør erindres, at Galileo-programmet er opdelt i fire faser:

⁽¹⁾ EFT C 311 af 17.11.2001, side 19.

⁽²⁾ Fællesforetagendet Galileo blev etableret i henhold til EF-traktatens artikel 171 med forordning (EF) nr. 876/2002 af 21. maj 2002. Det sikrer styringen af Galileo-programmets udviklingsfase og forbereder styringen af programmets etablerings- og driftsfasen. Har sæde i Bruxelles. De stiftende medlemmer er Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Kommissionen, og Den Europæiske Rumorganisation.

⁽³⁾ EFT C 48 af 21.2.2002, side 42.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet - Statusrapport om forskningsprogrammet Galileo i begyndelsen af 2004«, EUT C 302 af 7.12.2004.

— **definitionsfasen**, afviklet fra 1999 til 2001, hvor systemarkitekturen blev udformet og de fem kategorier af tjenester, der nævnes længere fremme, blev fastlagt. Denne fase blev hovedsagelig finansieret via EU's femte F&U-rammeprogram 1998-2002,

— **udviklings- og valideringsfasen**, der begyndte i 2002 og slutter i 2005, og hvor satellitterne og det jordbaserede udstyr udvikles, og systemet valideres »i kredsløbet«. Den offentlige finansieringsramme EU/ESA har været på 1,2 mia. EUR, udover 100 mio. EUR fra 6. FTU&D-rammeprogram 2003-2006,

— **etablerings- og ibrugtagningsfasen**, berammet til perioden 2006 — 2007, hvor satellitterne fremstilles og opsendes — de første to satellitter vil blive opsendt allerede i slutningen af 2005 — og det samlede jordbaserede udstyr anlægges. Den samlede finansieringsramme er på 2,1 mia. EUR, hvoraf en 1/3 (dvs. omkring 700 mio. EUR) kommer fra fællesskabsbudgettet og 2/3 (dvs. omkring 1,4 mia. EUR) fra det konsortium, som vil blive udvalgt,

— **den kommercielle udnyttelsesfase**, som begynder i 2008 og skønnes at ville betyde årlige drifts- og vedligeholdelsesomkostninger på omkring 220 mio. EUR. Den skal alene finansieres af den private sektor, med undtagelse af en særlig bevilling fra EU i størrelsesordenen 500 mio. EUR for de første år af fasen, i overensstemmelse med de beslutninger, der vil blive truffet om fællesskabsbudgettets finansielle overslag 2007-2013.

2.2 Efter definitionsfasen oprettedes fællesforetagendet Galileo i maj 2002 for en periode på fire år med det formål at »sikre enheden i forvaltningen og den finansielle kontrol med hensyn til projektet i forsknings-, udviklings- og demonstrationsfasen af Galileo-programmet og med henblik herpå tilvejebringe midlerne til dette program.«

2.3 Endvidere er systemets operative strukturer med forordning 1321/2004 ⁽¹⁾ om oprettelse af **Den Europæiske GNSS-Tilsynsmyndighed** (det globale satellitbaserede radionavigationssystem) og den fælles aktion 2004/552/FUSP ⁽²⁾, begge af 12. juli 2004, ligeledes gennemført med henblik på at forvalte offentlighedens interesser i forbindelse med programmet og sikre Galileo-systemets sikkerhed.

2.4 På internationalt plan indgik **EU og USA** den 26. juni 2004 efter fire års forhandlinger en meget vigtig aftale for Galileo og GPS-systemet ⁽³⁾. Aftalen vedrører fremme, levering og anvendelse af tjenester fra de to satellitbaserede navigations- og positionssystemer og fuldt ud kompatible og interoperable tilknyttede anvendelser. De to systemer vil fungere side om side uden interferens mellem signalerne. Derved vil Galileo inden for globale satellitbaserede navigationssystemer GNSS (Global Navigation Satellite System) blive normen på verdensplan for signaler, der er åbne for civil og kommerciel anvendelse (GPS-systemet styres af militæret) og også blive tilgængeligt og interessant for de nuværende brugere af GPS gennem en enkelt modtager.

2.5 På internationalt plan blev der også underskrevet en samarbejdsaftale med **Israel** den 13. juli 2004. Den efterfulgte en aftale, som blev indgået med **Kina** den 30. oktober 2003. Der har længe været forhandlinger for at opnå interoperabilitet med det **russiske system Glonass**. ⁽⁴⁾ Disse aftaler er allerede langt fremme, især hvad angår erhvervelse af frekvenser og anvendelse af russiske løfteraketter, mens samarbejdsaftaler med Rusland, Ukraine og Indien er på et fremskredet stadium i forhandlingerne. Endvidere er der allerede taget kontakt til Australien, Brasilien, Mexico og Sydkorea. Schweiz, Norge og Canada er ved at se på muligheden for at engagere sig økonomisk.

2.6 I **Middelhavsområdet** blev der lanceret en handlingsplan af Euro-middelhavs-konferencen af udenrigsministrene i Valencia, i april 2002, hvor Middelhavssamarbejdet vedrørende satellitbaseret radionavigation og positionsbestemmelse indgår. Fællesforetagendet Galileo iværksatte for nylig i Cairo et **Euro-med GNSS-projekt** vedrørende demonstration, uddannelse og koordinering af den regionale GNSS-plan for i samarbejde med Meda-partnerne at vurdere effekten af **EGNOS**, ⁽⁵⁾ geostationær satellit og Galileos forløber.

2.7 Når Galileo-systemet bliver fuldt funktionsdygtigt, er det meningen, at det skal levere **fem typer tjenester**:

- en basistjeneste med fri adgang for et »massepublikum« og med almennyttige tjenester,
- en forretningsmæssig tjeneste, som vil give mulighed for at udvikle erhvervsmæssige anvendelser, og som tilbyder bedre præstationer end basistjenesten, navnlig med hensyn til driftsgaranti,
- en »livskritisk« tjeneste (Safety of Life) af meget høj kvalitet og integritet for anvendelser hvor menneskeliv står på spil, f.eks. navigation i luftfart og søfart,
- en eftersøgnings- og redningstjeneste som skal blive en betydelig forbedring i forhold til de nuværende beredskabs-systemer for nød- og redningssituationer,
- en statsreguleret tjeneste (»Public Regulated Service«, PRS) som krypteres og gøres modstandsdygtig mod støjsending og interferens, og som hovedsagelig forbeholdes offentlige institutioner inden for civilbeskyttelse, statsikkerhed og retshåndhævelse der stiller ufravigelige krav om beskyttelse. ⁽⁶⁾

2.8 I lyset af Galileo-systemets civile anvendelse og drift og overvejende kommercielle og professionelle applikationer vil der ifølge Kommissionen være et potentielt marked i 2010 på omkring tre mia. modtagere i drift, med et årligt investeringsudbytte på ca. 250 mia. EUR og etablering af nye virksomheder og arbejdspladser med behov for flere hundrede tusinde højt kvalificerede arbejdstagere, hvoraf godt 150 000 i Europa.

⁽¹⁾ Rådets forordning om forvaltningsstrukturen for de europæiske programmer for satellitbaseret radionavigation (EUT L 246 af 20.7.2004).

⁽²⁾ Jf. EUT L 246 af 20.7.2004.

⁽³⁾ US GPS: United States Global Positioning System, militært styret.

⁽⁴⁾ Glonass: Global navigation satellite system.

⁽⁵⁾ EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service) er et system baseret på korrektion af GPS-signalet via et net af jordstationer og geostationære satellitter. EGNOS blev lanceret i 1996 som forløber for Galileo, som det nu bør integreres med, også hvad angår den generelle koncessionsmodel.

⁽⁶⁾ Jf. koncession af Galileo-programmets etablerings- og ibrugtagingsfase – 2003/S 200-179789, offentliggjort den 17. oktober 2003.

2.9 Fællesforetagendet Galileo afsluttede i september 2004 den **kompetitive forhandlingsfase**. Det modtog endelige forslag fra de to konsortier, der havde budt på koncessionen (Eurely⁽¹⁾ og Inavsat⁽²⁾). Den endelige udvælgelse byggede på følgende tre kriterier: forretningsmuligheder og finansiel kapacitet; teknisk kapacitet; juridiske og kontraktlige aspekter.

2.10 I henhold til det mandat, som Fællesforetagendet har fået, vil det, så snart det har udarbejdet en rapport herom til Kommissionen, og efter at Kommissionen har udarbejdet en meddelelse til Parlamentet og Rådet⁽³⁾ om overgangen til etablerings- og ibrugtagningsfasen samt driftsfasen, kunne opnå »**de nødvendige politiske retningslinjer for den offentlige finansiering af programmets efterfølgende faser og de offentlige tjenesteydelser**, især fastlæggelsen af tjenester«. Det vil således kunne fremlægge et forslag om tildeling af kontrakt til underskrivelse af Tilsynsmyndigheden, som i henhold til nævnte forordning (EF) nr. 1321/2004 er den myndighed, der skal underskrive og være ansvarlig for kontraktens gennemførelse.

2.11 EØSU ser en risiko for, at denne procedure vil være for kompliceret, da der er tilfælde af overlapninger og dobbeltkontrol, som hverken er smidige eller klare.

2.12 I henhold til forslaget til forordning vil **Tilsynsmyndigheden**, der defineres som et fællesskabsagentur til varetagelse af offentlighedens interesser i forbindelse med de europæiske programmer for satellitbaseret radionavigation i henhold til forordning (EF) nr. 1321/2004, ikke se dagens lys før i 2005.

3. Kommissionens forslag

3.1 Forslaget, som er genstand for denne meddelelse, imødekommer behovet for at råde over et **specifikt juridisk instrument**, som da det sikrer programmet en selvstændig budgetpost, giver mulighed for en mere effektiv styring og overvågning af etablerings- og ibrugtagningsfasen samt driftsfasen af Galileo-programmet fra et finansielt synspunkt, også i forhold til koncessionshaveren.

3.2 Forslaget til forordning tager sigte på at fastlægge de nærmere regler for Fællesskabets finansielle støtte til gennemførelse af etablerings- og ibrugtagningsfasen samt driftsfasen. Det fokuserer på:

3.2.1 behovet for Fællesskabstiltag for at sikre en sammenhængende budgetramme for de midler, som Fællesskabet selv

⁽¹⁾ Eurely: konsortium grundlagt af Alcatel, Finmeccanica og Vinci.

⁽²⁾ INAVSAT: grundlagt af EADS Space, Inmarsat ventures og Thalesgruppen.

⁽³⁾ KOM(2004) 636 endelig af 6. oktober 2004.

udbetaler, og de midler, som kommer fra koncessionshaveren, gennem:

— levering af de forskellige tjenester, som Galileo yder,

— licenser og intellektuelle rettigheder til systemets komponenter, som overdrages vedkommende gratis af Tilsynsmyndigheden,

— langsigtede lån, som ydes af Den Europæiske Investeringsbank,

3.2.2 passende institutionel forvaltningsstruktur og Tilsynsmyndighedens overvågning.

4. Generelle bemærkninger

4.1 EØSU mener, at man allerede nu bør udbyde de tekniske aspekter vedrørende leveringen af de forskellige tjenester. Det vil **sikre åbne standarder**, som giver adgang for andre tjenesteudbydere og innovative tjenester. Derved undgår man kunstige hindringer og at nyankomne, især de mindre aktører, påføres store udgifter.

4.2 Hvad angår **sammenhængen i budgetrammen** håber EØSU, at de nye finansielle overslag for fællesskabsbudgettet snarest muligt vedtages. EØSU støtter endvidere Kommissionens anmodning om en særlig budgetpost på 1 mio. EUR til Galileo-programmet, som skal være uafhængig af andre budgetposter. EØSU anbefaler endvidere, at dette beløb hæves for at sikre udviklingen og integrationen af EGNOS i Galileo-programmet. EØSU finder det ligeledes passende at forskningsaktiviteter vedrørende satellitbaserede GNSS-positionsbestemmelsessystemer indføres i og får ressourcer fra 7. FTU&D-rammeprogram.

4.3 EØSU efterlyser endvidere en præcisering af, hvordan eventuelle offentlige midler fra institutioner i tredjelande, som allerede har vist interesse for at bidrage økonomisk til Galileo-programmet, vil blive indført i budgetrammen.

4.4 EØSU er opmærksom på, at den finansielle ramme indeholder fordele for koncessionshaveren på grund af dennes rolle som tjenesteudbyder og bruger af gratis licenser og intellektuelle rettigheder. ⁽⁴⁾ I den forbindelse frygter EØSU, at dette kan skabe grundlag for, at koncessionshaveren kan opnå en dominerende stilling eller monopolstilling, som kan forvride konkurrencen eller hindre det frie marked.

⁽⁴⁾ IPR: intellectual property rights.

4.5 Hvad angår den **institutionelle rammes egnethed med hensyn til styring og kontrol**, som eksternaliseres til en europæisk myndighed (Den Europæiske Tilsynsmyndighed for det satellitbaserede radionavigationssystem), fremhæver EØSU følgende punkter:

4.5.1 Den Europæiske Rumorganisation er ikke repræsenteret i **bestyrelsen for Den Europæiske GNSS-myndighed**, men er dog medlem af Fællesforetagendets nuværende bestyrelse.

4.5.2 Fællesforetagendets **ansvar for styring og kontrol** skal overføres til Den Europæiske GNSS-tilsynsmyndighed, der forvalter Galileos midler, handler som myndighed der indgår koncessionsaftaler, overvåger at koncessionsaftalen overholdes, overdrager koncessionshaveren brugsretten til goder i kontraktperioden, forvalter aftalen med den virksomhed, der varetager driften af EGNOS, koordinerer medlemsstaternes tiltag vedrørende de frekvenser, som er nødvendige for systemets drift, sikrer at komponenterne overholder certifikater og håndhæver sikkerhedsforanstaltninger, herunder foranstaltningerne i fælles aktion 2004/552/FUSP.

4.5.3 EØSU kan ikke skjule sin bekymring i forbindelse med den yderst følsomme overgangsfase, når ansvaret flyttes fra **Fællesforetagendet**, som opløses i maj 2006, til den nye **europæiske GNSS-Tilsynsmyndighed**, som skal træde i funktion i første halvdel af 2005.

4.5.4 EØSU anbefaler derfor, at Kommissionen og Rådet nøje overvåger denne fase, hvor myndigheden gradvis overflyttes fra Fællesforetagendet til Tilsynsmyndigheden.

4.5.5 Bestemmelserne i **fælles aktion 2004/552/FUSP** og forordning om oprettelse af Den Europæiske GNSS-Tilsynsmyndighed, der fastsætter oprettelse af et **systemsikkerheds- og sikkerhedsudvalg**, regulerer spørgsmål vedrørende Galileos interne sikkerhed.

EØSU mener, at man allerede nu bør styrke relationerne mellem Galileo-systemet og andre eksisterende europæiske initiativer, såsom systemet Global monitoring for environment and security (GMES), systemet Cospas-Sarsat⁽¹⁾ for personsøgning og livredning, netværkene for retlige og indre anliggender, multimedienettet GRID osv.

⁽¹⁾ COSPAS (russisk forkortelse for »Cosmicheskaya Sistyema Poiska Avariynich Sudov«, dvs. rumsystem for eftersøgning af skibe i vanskeligheder) og Sarsat (»Search and Rescue Satellite-Aided Tracking«, dvs. eftersøgnings- og redningstjeneste via satellit). Det er et internationalt satellitsystem for eftersøgning, identifikation og redning med civil formål. Takket være systemet blev mere end 15 000 personer verden over reddet i perioden 1982-2003.

4.5.6 EØSU understreger behovet for⁽²⁾, at man parallelt med reguleringen af spørgsmål vedrørende sikkerheden også ser på spørgsmål vedrørende **beskyttelse af privatlivets fred og beskyttelse af personoplysninger og om muligt lade Europæisk Agentur for grundlæggende rettigheder varetage dette område**,⁽³⁾ eller oprette et særligt rådgivningsorgan. I den forbindelse er det ikke tilstrækkeligt, at artikel 19 i forordningen om oprettelse af Den Europæiske GNSS-Tilsynsmyndighed henviser til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 45/2001. Udtrykkelig beskyttelse af privatlivets fred og personoplysninger er efter EØSU's mening mindst lige så vigtigt, som opretholdelse af sikkerheden, hvis man vil sikre Galileo-systemets succes gennem civilsamfundets fulde støtte.

4.5.7 Stadig i forbindelse med inddragelse af civilsamfundet, bemærker EØSU, at skønt Galileo er et yderst vigtigt initiativ for Europa, er det stadigvæk praktisk talt ukendt for de fleste borgere i EU. EØSU håber derfor, at EU-institutionerne sammen med de nationale regeringer snarest muligt iværksætter en oplysnings- og bevidstgørelseskampagne, som — udover at udbrede kendskabet til dette fremragende produkt fra den europæiske forskning og industri — giver de europæiske borgere garanti for, at privatlivets fred vil blive respekteret og beskyttet.

5. Særlige bemærkninger

5.1 I lyset af ovennævnte anbefaler EØSU, at følgende punkter tilføjes betragtningerne i forslaget til forordning:

5.1.1 **Ny betragtning (3a):** »I lyset af de virkninger, som programmet kan få for de europæiske borgeres liv, vil Kommissionen bestræbe sig på at sikre, at beskyttelsen af privatlivets fred og personoplysninger i forbindelse med leveringen af Galileos ydelser overdrages til det europæiske Agentur for grundlæggende rettigheder, eller som alternativ til et rådgivende ad hoc-organ for at sikre en gennemsigtig udvikling og vedvarende dialog med de potentielle brugere og civilsamfundet«.

⁽²⁾ Jf. EØSU's udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning om oprettelse af et fællesforetagende GALILEO«, punkt 3.5. — EFT C 48 af 21.2.2002.

⁽³⁾ Jf. KOM(2004) 693 endelig af 25.10.2004, Meddelelse fra Kommissionen om forslag til oprettelse af Agenturet i 2005. Der lægges op til, at agenturet også skal varetage beskyttelsen af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger.

5.1.2 **Til betragtning (12) tilføje:** »..., sikre flere EU-midler på samme budgetpost til udvikling og integration af EGNOS i Galileo og sikre plads og ressourcer under det 7. FTU&D-rammeprogram til satellitbaseret radionavigation og integration af eksisterende net«.

5.1.3 **Ny betragtning (13 a):** »Kommissionen og Rådet sikrer, at overgangen fra Fællesforetagendet Galileo til den nye europæiske GNSS-Tilsynsmyndighed bliver absolut gennemsigtig for at undgå mulige overlapninger, driftsforsinkelser eller værre endnu, markedsrestriktioner«.

5.1.4 **Ny betragtning (14 a):** »Kommissionen sikrer, at eventuelle finansielle bidrag fra tredjelandes institutioner til den Europæiske GNSS-Tilsynsmyndighed afspejler gensidige interesser og eksisterende balancer gennem de fornødne aftaler, der skal forelægges Rådet og Europa-Parlamentet«.

6. Konklusioner

6.1 **EØSU** understreger kraftigt sin **fulde støtte til Galileo-programmet** og til fremskyndelse af gennemførelsen af de sidste to faser af dets udvikling, så det reelt kan blive funktionsdygtigt i alle henseender i 2008.

6.2 **EØSU** opfordrer Kommissionen til at fortsætte den forudgående evaluering af særlige fordele for koncessionshaver i forbindelse med levering af tjenester og intellektuelle rettigheder, og udbrede klar og præcis information om resultaterne af denne evaluering.

6.3 **EØSU** mener, at der er gjort vigtige fremskridt for at gennemføre en verdensomspændende infrastruktur, især med samarbejdsaftalen mellem **EU og USA**, som har til formål at

sikre fuld kompatibilitet og interoperabilitet mellem satellitbaserede radionavigations- og positionsbestemmelsessystemer på verdensplan.

6.4 **EØSU** understreger betydningen af internationalt samarbejde med Kina og Israel og understreger endvidere, at der bør udfoldes alle de nødvendige bestræbelser for at opnå gensidigt fordelagtige aftaler med Schweiz og Norge, Rusland, Ukraine, Indien, Australien, Mexico, Brasilien og Sydkorea. **EØSU** mener, at Middelhavsområdet bør være et privilegeret område, da det allerede kan udnytte EGNOS's udbud af tjenester og repræsenterer et strategisk område for fred, stabilitet og bæredygtig udvikling for Europa.

6.5 I den forbindelse er **EØSU** overbevist om, at åbningen mod tredjelande er et vigtigt bidrag til den eksterne dimension af EU's politik.

6.6 **EØSU** håber, at Kommissionen vil kunne råde over en budgetpost til en oplysnings- og bevidstgørelseskampagne, som udover at udbrede kendskabet til dette fremragende produkt fra den europæiske forskning og industri vil forsikre de europæiske borgere om, at privatlivets fred vil blive respekteret og beskyttet.

6.7 Endelig håber **EØSU**, at dets bemærkninger og forslag vedrørende nogle af betragtningerne i den foreslåede forordning (beskyttelse af privatlivets fred, flere finansielle ressourcer, overgangsperiode og bidrag fra tredjelande) som beskrevet ovenfor, bliver accepteret. Målet med disse forslag er et mere klart og gennemsigtigt initiativ, udover at sikre det passende ressourcer til gavn for såvel EU-institutionerne som civilsamfundet.

Bruxelles, den 9. februar 2005

Anne-Marie SIGMUND

Formand for

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg